

De kerstspecial schetst de ontwikkeling die drie generaties melkveehouders doormaakten. Hoe is hun bedrijf veranderd en boert de jongste generatie anders dan de oudste? In deze reportage: **fokkerij**

1960

1961: eerste
inseminatie

1970

1974: gebruik eerste
holsteinsperma

1980

1981: eerste
et-spoeling1999: bedrijfs-
overname

Niek Ruijter: 'Vroeger kon je er met de fokkerij een Fokkerij is platte economie'

Ko, Niek en Niels Ruijter met
Wienes Coba 713 (v. Legend)
die vorig jaar derde werd in het
vaarzenkampioenschap in Opmeer

tekst **Florus Pellikaan**

Ze kwamen jarenlang iedere maand bij elkaar: de oudere generatie broers en neven Ruijter om te praten over koeien en fokkerij natuurlijk. Hoewel de tijd van preferente stieren als Adema 21 van de Woudhoeve inmiddels allang vervlogen is, blijft het fokkerijbloed springlevend, ook in de jonge generaties van de beroemde Ruijterfamilie. 'Hij kan met anderen ook uren in de stal over koeien discussiëren', verwijst Ko (53) naar zoon Niels Ruijter (18). Opa Niek Ruijter (80) heeft er wel een verklaring voor: 'Fokkerij zit in de genen. Het begint met pure liefhebberij voor de natuur en alles wat leeft. De kennis van genetica word je vervolgens met de paplepel ingegeven.' Hoewel zijn vader stierf toen hij vijf jaar oud was, werd Niek Ruijter net als vier broers boer. Hij startte met tien koeien.

'Toen was het met een melkprijs van 24 gulden per kilo ook niet makkelijk. Het eerste jaar had ik een negatief inkomen van 370 gulden. De muizen lagen zowat dood voor de kast', weet de kwieke Noord-Hollander met gevoel voor humor zich nog altijd te herinneren. 'Maar vroeger kon je in de fokkerij snel geld verdienen. Zeker als je wat exclusieve fokkerijlijnen had. Zo gingen wij vanuit Noord-Holland met koeien naar een stier als Anna's Adema in Friesland. En liep een koe 1a op de keuring, dan was haar zoon al verkocht.'

Eerste rietjes 1000 gulden

In 1961 kocht Niek Ruijter de eerste rietjes, vier van Rudolf Jan 43 voor 1000 gulden. 'Dat was veel geld, maar de twee stierkalveren die naast twee vaarsjes werden geboren, verkochten we voor 10.000 gulden per stuk. Vroeger kon je er met de fokkerij

1990 2000 2010 2014

2011: gebruik eerste genomstieren

2014: aantal melkkoeien: 65; aantal ha: 47;
melkproductie per koe: 9035 4,21 3,54

1962: reservekampioen bedrijfsgroepen fokveedag Wijdenes

boerderij bij verdienen' ie geworden

Niek Ruijter (80)

'Vooruitgang vind ik fantastisch om te zien. Daarom zal ik het gebruik van genomstieren ook niet afraden. Het leger bewapen je nu toch ook niet meer met pijl en boog? Maar ik geef de jongens wel mee "gevoel" in de fokkerij nooit te vergeten. Het moet natuurlijk geen gokken worden.'

Ko Ruijter (53)

'Als je jong bent geloof je in het sprookje van exclusieve fokkerij. Het beste is om zelf te leren of daar in de huidige tijd de mogelijkheid voor is. Daarom geef ik ruimte voor de stierkeuze en ruime keuringsdeelname. De grote liefde voor de fokkerij druk ik natuurlijk niet uit de familie.'

Niels Ruijter (18)

'Als ik een koe zie, denk ik altijd gelijk aan fokken. Dat heb ik van de oudere generatie meegekregen. Gevoel voor de fokkerij leer je niet op een bepaald moment, dat krijg je tussen de koeien van jongs af aan mee. Ik ben blij dat mij vanaf dat ik kon lopen is bijgebracht dat je het met de koeien moet verdienen.'

echt een boerderij bij verdienen.' Zoon Ko vertaalt dit direct door naar de hedendaagse fokkerij. 'Toen ik boer werd, zetten ki's nog maar duizend stieren in, nu zijn het er door genomics slechts honderdvijftig. Je moet veertig stieren laten testen voor er eens eentje wordt ingezet, dat kan niet meer uit. Prima als een ki hier een dier wil onderzoeken op genomics, maar ik ga er niet meer voor fokken. Vroeger was fokkerij een goed betaalde liefhebberij, maar dat is over. Er zijn nu eenheidsprijzen en de overgebleven exclusieve fokkerij is een ruilhandel geworden.' Volgens Ko is fokkerij daarom nu gewoon platte bedrijfseconomie, waar binnen het eigen bedrijf wel winst mee te behalen is. 'Doordat sommige veehouders verkeerde keuzes in de fokkerij hebben gemaakt, zijn ze tegen gezondheidsproblemen opgelopen. Dat kostte geld en dat probeert men nu te corrigeren met andere rassen. Fokkerijbeslissingen zijn dus wel degelijk be-

langrijk en voel je in je portemonnee, maar nu anders dan vroeger.' Niels neemt het woord over: 'Eigenlijk ben ik wel jaloers op de tijd van opa dat fokkerij echt betaald werd. Mijn streven is ook om iets exclusiefs te fokken. Daarom maak ik zelf de combinaties met wat exclusieve stieren en kies ik niet voor een stieradviesprogramma.' Een wezenlijke verandering door de tijd heen is de manier van stieren selecteren. 'Je gebruikte vroeger een stier die je zelf had gezien, net als de moeder en grootmoeder en waarvan je de vader kende. Hierdoor was de fokkerij heel tastbaar en had je echt een gevoel bij de combinatie. Dat is waar het in de fokkerij ook om draait', vertelt Niek Ruijter. Zijn kleinzoon hecht ook sterk aan dit goede fokkerijgevoel, maar baseert zich op andere feiten. 'Ik probeer me bij de genomcijfers een beeld te vormen van wat een stier vererft en in combinatie met triple A goede combinaties te maken. De middelen zijn veranderd, maar de liefhebberij is gebleven.' |